

Rozhovor s Janem Zahradilem

18.července 2005 Petr Sokol

Jan Zahradil se narodil 20. 3. 1963 v Praze, kde žije dodnes. Absolvoval Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze. V letech 1990-1992 byl zvolen poslancem FS. Od roku 1998 byl poslancem Parlamentu ČR. V roce 2001 byl zvolen místopředsedou ODS a v roce 2002 1. místopředsedou ODS. Je stínovým ministrem zahraničí ODS. Po zvolení do Evropského parlamentu v červnu 2004 se stal předsedou české národní delegace v parlamentní frakci ELS-ED a předsedou klubu ODS v EP.

Co považujete za významnější pro evropskou integraci: odmítnutí tzv. evropské ústavy, nebo krach jednání o evropské finanční perspektivě na posledním zasedání Rady?

Obě tyto události jsou zásadní, protože prozrazují, že EU narazila na své vlastní hranice – řečeno ekologickým termínem, překročila meze „trvalé udržitelnosti“. Další její fungování je tedy možné pouze na jiném smluvním základě než na základě „ústavní“ smlouvy, která jen prohlubovala federalistické tendence. Také je třeba, aby EU hluboce reformovala svůj finanční rámec a zbavila se reziduí minulosti jako je třeba CAP (společná zemědělská politika).

Čelní evropští politici hovoří o krizi či dokonce o hluboké krizi Evropské unie. Jsou tyto katastrofické scénáře oprávněné? Nebylo už podobných „krizí“ v historii evropské integrace velmi mnoho a dnes už o nich ani nevíme?

Tito politici vydávají svou vlastní osobní a politickou krizi i krizi svých eurokonceptů, za krizi celé EU a celé integrace. Tak to ovšem není. Je zkrátka třeba pokračovat jinými cestami než doposud. Toho však bude zřejmě schopna až nová generace politiků, kteří přijdou po těch, kdo svůj osud až příliš spojili s federalizací EU a s euroústavou a nejsou doposud schopni uznat, že prohráli.

K čemu podle Vás povede odklad termínu pro ratifikaci tzv. evropské ústavy? Je to podle Vašeho názoru jen trik pro odvedení pozornosti nebo snaha nějak obejít francouzské a nizozemské ne?

Je to bezesporu pokus o trik, o vytvoření atmosféry, v níž se na ústavu pozapomene a pak bude možné se k ní za pár let vrátit a (snad) v opakovaném hlasování donutit nějak Francouze a Holanďany, aby hlasovali jinak, pokud všichni ostatní do té doby ústavu ratifikují. To je nejen nedůstojné, ale i nebezpečné a krátkozraké. Dokazuje to nepochopení signálu z obou referend i to, že propast mezi euroelitami a jejich voliči se nijak nezužuje. Je to vlastně politický podvod a lidé, kteří si s tímto zahrávají, dokazují, že nic nepochopili a podřívají důvěryhodnost celého integračního procesu.

Kde by měla stát nyní Česká republika? Co by měla dělat česká diplomacie? Sousední Slovensko už ústy premiéra deklarovalo, že stojí za Velkou Británií ve snaze reformovat Unii.

ČR by měla přestat papouškovat cizí názory. Měla by se přihlásit k nezbytným reformám EU. Měla by jasně konstatovat, že ústava je mrtvá a žádat vypracování nové, základní smlouvy EU bez pokusu o konstitucionalizaci EU. Měla by se přestat bezdůvodně obávat „vícerychlostní EU“, naopak by se k této koncepci měla přihlásit. Jak ovšem chtít něco takového po vládě, která není schopna provést reformy ani u nás doma a jejíž vnitropoliticky slabý ministr zahraničí je naprosto k smíchu pro svá dlouhodobá nekonkrétní a bezzásadová stanoviska.

Může Tony Blair něco prosadit během britského předsednictví? Nenarazí na kontinentální lásku k regulaci a „silné“ Evropě?

Blair je jediný státník, který přišel alespoň s nějakou vizí budoucnosti EU. Ostatně mu po krachu jednání o rozpočtovém výhledu a na začátku britského předsednictví EU nezbývalo nic jiného, než být aktivní. V mnoha věcech - ne ve všem - má naprostou pravdu. Navíc má tu výhodu, že - na rozdíl od Schrödera, který nejspíš skončí letos na podzim a Chiraca, kterého to čeká za 2 roky - je jediným výrazným evropským politikem, který tu může být až do roku 2009 a má tedy čas na uskutečňování svých koncepcí. Obávám se ale, že ostatní mu právě proto nebudou chtít popřát palmu vítězství a budou jeho snahy všemožně torpédovat. Tím ale EU jen hlouběji zabředne do svých vlastních problémů a do vnitřního soupeření.